

UNA NIT D'HIVERN A LES MONTANYES

Espurnaven els tions, y tota la gent de la casa, somnolenta, esguardava vora'l foch la dança de les flames.

Havia pujat a montanya aquell jorn, m'havia enfilat cap a les cimes entre'l boyràm que jeya copcantho tot dintre les seves grisors flonges... y allavors, arraulit de fret, m'estava com els altres vora'l caliver, sota la campana negrenca de la llar patriarcal, ataleyant aquelles tèstes qui uns cops mitj jeyen a l'ombra y altres s'aclarien de sobte ab el flameig viu y remorejador dels garrichs al abrandarse.

Venint de fóra, y a sobre nostre, sentiem les supremes quietuts de les montanyes adormides en plena florida de blancor, el misteri dels cimats nevats dintre les boyres... Y tot-hóm callava solemniósament.

La vella de la casa esponjava a pleret la llana filadora; l'avi, ab el cap entre les mans y la vista vagarosa, mirava'l dimoniach flamejar dels retorçats boscalls d'alzina; els joves s'estaven de costat, mirantse tristos, ab una tristesa vaga, produhida tal volta per fondes penes, que jo no m'atrevia pas a esbrinar, temerós de renovar llagues... Era tan sol, tan erm aquell masiu sense'l riure de la brivalla!

Un gran silenci surava arreu. Pels resquills del portal les boyres entraven a la cambra y nosaltres, vora'l foch, arribavem a sentir esgarriances y pesigolleigs de mal estar.

Feya fret, molt fret, un fret intensíssim. L'ónam de bromes baixes qui ho tapava tot, desde'ls cims enasprats a les garguelloses pregones de l'ampla cinglerada, duya baf y gelebrors de morts, duya tristeses infinites.

En el vehí cloquer martellaren el bronze, y un soroll apagat, un crach sèch y feble s'esvahí. Nou silenci en la cambra.

Poch a poch, poch a poch, l'avi aixecà la testa tot treyent l'esguart de les flames... Y parlà. Sa veu s'envahí com el soroll de les campanes en la boydor de l'espai.

Remembrava aimes de bestiu pasat; l'avi, idiliques recordas de les nits serenes fochides en les lleixes d'una cambra ab branams sagnants entre'ls murs en les planes dels cimats... flors y miseries barrejades.

Aquell any n'hí havien vinged... mites de

coses, en la estació dels dies foguejants, a omplir les planes del llibre de sa vida; y ara aquelles visions esplendentes, aquells recorts, li servien pera gorir el fret de la hivernada.

Jo l'escoltava. Y era ben estranya la manera llegendaria ab que'l vell me feya ohir ses histories, envolcades d'una polsina embellidora y triomfal.

Aquell estiu un pastor havia mort a un altre a cops de curp, dalt dels pichs escarpats ahont jeyen apletades les ovelles.

Un crim vulgar; egoismes, rancunies per pochos quartos que's devien... Y ell, lentament, lentament, ab aquella veu qui repercutia pels angles de la cambra silenciosos, anava explicant ab detalls y més detalls aquella escena sagnanta, enlayrantla fins a fèrmela sentir com una epopeya de titans.

Evocats intensament per sa parla misteriosa, jo els veyia als dos pastors, dalt dels cingles, abrahonats com feres, pantejant fortament, destecades les llurs siluetas sobre'l bru blavós d'uns cel's en nit, com si fossin un relleix de les roques escabroses; els veyia a punt d'estimbarse, d'el tabaix de les gorges xuclantes qui s'obrien a una y altre part... La sentia en mi la majestat pahorosa d'aquella escena de mort en les tenebres; a la tràgica halenada de la lluyta suprema de dos homes braus en les picques altívoles del mont, arrán del cel, ahont semblava que toquessin ab ses testes.

De sobte un braç s'enlayra y el curp, ratllant la fosca, cau... Un soroll y un crit estranys trenquen la calma inmensa de la nit callada, una ombra fuig, les ovelles belen, la pleta entera's somou sota aquell crit, y queden totes atentas... Sols se sent ja la remor ofegada del torrent qui salta escumejant a baix, als peus de la cinglera, mentres l'ombra va endinsantse enllá, en la brunor protectora, pera no tornar tal volta may més als cimats.

Jo la sentia en mi la tétrica visió del drama de la pleta, evocat misteriosament pel vell. Els altres escoltaven. Instintivament vaig acostarme més al foch. Les estelles bullien escupint rehina. L'avi anava esfilagarçant y esponjant la llana, tenyida de blau, ab que devia fer el fil de mitges...

Y el vell callà de nou, tornant a descansar el cap dintre les mans y fitant a l'esguart en les flames. Els joves referen la escena muda, contentantse tristos llagament...